

Szerkesztőségi iroda:

Nagybeeskerek,

Zápolya-utca 1-ső szám,

hová a lap szellemi részét illető minden közlemény intézendő.

Kiadóhivatal:

Pleitz Fer. Pál könyvnyomdája  
Nagybeeskerek, Zápolya-utca 1.  
hová a hirdetések, az előfizetések és a lap szétküldésére vonatkozó felszólalások intézendők.

Telefon 21. szám.

# TORONTÁL

POLITIKAI NAPILAP.

Főszerkesztő: Dr. BRÁJER LAJOS.

Előfizetési árak:

Egész évre ——— 24 kor.  
Félévre ——— 12 .  
Negyedévre ——— 6 .  
Egy óra ——— 2 .  
— Egyes szám ára 8 fill. —

Hirdetések

a kiadóhivatalban fogadtatnak el.  
Azonkívül az összes hirdetési irodákban.

Megjelenik

vasár- és ünneppnapok kivételével  
mindennap délután 5 órakor.

Nagybeeskerek, 1909.

XXXVIII. évfolyam 201. szám.

Szombat, szeptember 4.

## Mese az éhenhaló városokról.

— szeptember 4.

Doktorok gyülekezetének idején tán alkalmas időt is talál ez a történet, amely naiv volta mellett is a lap élére tolikodik:

Szó van ebben egy csomó beteg, nádszál gyerekről és néhány orvosról. A gyerekek sorvadtak, sorvadtak, a doktorok meg azon fontoskodtak, disputáltak, hogy mint lehetne a csenevész apróságokat erőre gyarapítani, az elszáradástól megmenteni. Vitakoztak, bölcselkedtek, latin szavakat mormogtak, iparkodtak egymást meggyőzni, hogy a gyermekeknek nem ez, hanem az a bajuk. Hogy ilyen orvosság és nem olyan napkura kell nekik. Az egyik fűrésztést ajánlt, a másik hideg borogatást. A harmadik ipecacaunhauet, a negyedik kinint, az ötödik rebarbarát. És nem tudtak semmi-kép megállapodni.

Csak az az egy volt bizonyos, hogy a gyerekek valamennyien közös nyavalyában szenvednek. És fogyott az ajkukról a vér, arcukról pedig a gyenge hus.

Végre az egyik gyerek ezt nyávogta:

— Éhes vagyok!

A többi utána sirta:

— Igen, mi is éhesek vagyunk!

Az orvosok fejében erre kigyuladt a világosság. Megvan: a gyerekeknek enni kell adni. Világos. Hiszen hosszú ideje alig ettek valamit. Igen enni, enni kell nekik, míg egészen össze nem esnek. S félben is hagyták az áldatlan, meddő vitatkozást és ételért üzentek. S hozták az ételt: a párolgót, az izeset, a fűszeres illatut, az életet adót.

A gyermekek arca csillogott az örömtől, gyomrocskájuk előre kéjelgett az ételek jövendő befogadásának érzésében. A szájukat kerekre tátották, hogy annál hamarabb találja meg utját a drága, jó táplálék.

Akkor az orvosok újra vitába akaszkodtak. Az egyik azt mondta, hogy csak kicsi, apróbb adagokban kell nekik az eledelt adni, különben megerőltetik az összezsugorodott gyomrukat. Az okosabb azt mondta: sőt ellenkezőleg, minél többet kell nekik egyszerre adni, hogy az elmaradt tápláló erőt minél hamarabb pótolják a testben. A még okosabb azt mondta: sem így, sem úgy. Valamint a természetben nincsen növény egyforma, ezeknek a gyerekeknek természete se azonos. Az egyik a gyors és sok táplálékot kívánja, a másik a lassú és fokozatos. Azért nem lehet egyenlően elbánni velük, hanem meg kell figyelni, kinek-kinek a hajlandóságait s a szerint kell őket etetni. Persze, hogy ez csak szélesebbre vágta a vita útját. Helyes, mondta az első, de akkor a kicsinyeken és a legvéznábbakon kell kezdeni, mert azok pusztulhatnak el leg hamarabb. Tévedés, kartárs — mondta a társaság másik jelese — az ilyen kis, apró, vézna teremtetek szívósabbak, mint a nagyobbak és testesebbek. Ezek nagyobb hiját érzik a táplálkozásnak; tehát előbb ezeknek kell enni adni, részint keveset, részint gyorsan.

Az orvosok még tovább pazarolták, szaporították a szót és a tudományok csillogó érveivel, szaktekintélyek tapasztalatainak kerekded elősorolásával iparkodtak egymást meggyőzni a táplálás azon módjának helyességéről, melyet kiki ajánlott. Ezenközben a gyerekek éhenhaltak.

Ehhez a meséhez tartozik egy újsághír. Ime:

— Akadály a 2 millió szétosztásánál. A multkoriban jelentettük, hogy a belügyminiszteriumban már megállapodtak a városoknak szánt 2 millió korona fölosztásának módjára nézve. Igen ám, de a pénzügyminiszterium

nem tette magáévá a belügyminiszter elvi álláspontját s miként a Városok Lapja értesül, oly nagy az ellentét a két miniszter álláspontja között, hogy hamarjában azt aligha sikerül összeegyeztetni. Most folyik az egyes szakminiszteriumok 1910. évi költségeloirányzatának az összeállítása. Ennek kapcsán szönyegre került a városok segélyezése és a segélyösszeg fölosztásának a módozata is. A két miniszter szakemberei között azonban nemcsak megegyezés nem jöhetett létre, hanem oly ellentétes álláspontokat foglaltak el, hogy a fölosztás kérdését kénytelenek voltak kikapcsolni és arra az időre halasztani, amikor az állami költségvetés összeállításával már elkészültek, ami pedig csak szeptember közepére tehető. Így a 2 millió korona mikénti fölosztásának a kérdését megtárgyaló miniszteriumi anket, amelyről már említett tetünk, csak szeptember közepén fog összeülni. A belügyminiszterium azon álláspontjával szemben, hogy a városok az állami teendők ellátására fordított költségeik arányában részesítenek a kárpótlás összegéből: a pénzügyminiszter álláspontja az, hogy a tényleges szükség szerint adják az egyes városoknak a segélyösszeget, vagyis a részesedés kulesául legfőképp a pótdadó százaléka tekintessék.

Igazán nem tudjuk, hogy a pénzügyminiszterium álláspontja a bölcsőbb, vagy a belügyminiszteriumé az igazságosabb. De ha a városok doktorai, a miniszterek még nagyon hosszúra elnyújtják az eszten-dős vitatkozást, hát egy pár város elpusztul a pótdadó-körben.

**A jegybank kimutatása.** Az Osztrák-magyar bank kimutatása augusztus 31-éről az adómentes jegytartalék tetemes mecsappanásáról számol be. Szeptember első napjaiban azonban erős esedékeségek voltak, amelyek a tartalékokban beállt csökkenést már eddig is alighanem helyreállították. A bankkimutatás főbb adatai különben ezek:

Bankjegyforgalom 2.037.116.000 (+128.649 ezer) kor. Éreklészet 1.728.833.000 (+4.599.000) kor. Leszámitolási tárca 444.652.000 (+106.588 ezer) korona. Lombardkölesönök 64.533.000 (+3.501.000) korona. Adómentes bankjegytartalék 91.717.000 (+124.050.000) korona.

## A „TORONTÁL” tárcája.

### Lujza néni szekrénye.

A Strömbom-család boldogan élt s egyetlen bánatuk az volt, hogy az asszony rájött, hogy a férfi évente kétszáz korona ára szivart sziv el, a férfi pedig megtudta, hogy az asszonynak van egy nagynénje, akinek havi tíz korona segélyt kellett küldeni.

De azért az asszonynak egyszer sem jött kedve megfojtani őt, mikor az ágyban feküdt s még akkor is horkolt, mikor ő már rég felkelt.

Jövedelmük elég volt szerény életmódjukhoz s a szénával kitöltött szalagarnitúrához mérten. Volt két gyermekük, akik nem voltak piszkosabbak a hasonló koru többi gyermeknél. De ha valaki jött, papa mindig e szalagarnitóban fogadta s mama kézen fogva kivezette őket. Aztán tizenöt percig nem lehetett egyebet hallani, mint vizlocogást s ezt a szelid tiltakozást: „De rossz vagy te mama!” Atán előjöttek a kis Strömbomok, szépen, nedvesen fésült hajjal s

tiszta arccal s messziről érzett rajtuk az olesó szappan szaga.

Mivel az Isten nem akarta, hogy ez a boldog állapot tovább tartson, Lujza néniit küldte hozzájuk látogatóba. Ez a hetven esztendőse, szívós öreg asszony nem nyújtott semmi reményt arra, hogy ez árnyékvilágot hamar elhagyja, az egyetlen, ami erre vallott volna, az volt, hogy orra és álla oly veszedelmesen közeledtek egymáshoz, hogy attól lehetett félni, nemsokára egészen összeforrnak.

Ugy hogy lélekzeni sem fog tudni. De ehhez még egy fél hüvelyk hiányzott.

Hét hétig édesítette meg a Strömbom-család életét s elutazáskor elhatározta, hogy meg fogja őket lepni egy szép ajándékkal. A hetedik héten árverés volt egy gófnál s ott egy trumót, ami eredetileg négyszázötven korona volt, most negyvenhét korona és hatvan fillérért adtak el. Lujza néni megvette s Strömbomékhöz szállította. Másnap elutazott.

Eddig csak egy eselédet tartottak Strömbomé s az asszony maga nézett a gyermekek után s ez bizonyos önállóságot kölcsönzött nekik.

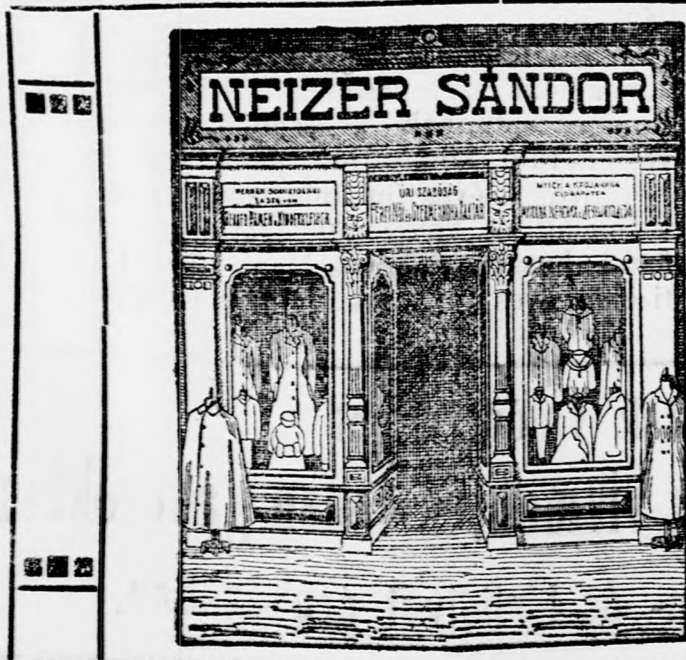
Anyjuk csak akkor lépett közbe, ha a szalon-szönyegen a papa tintatartójával szökköktat játszottak.

De aznap, amikor Lujza néni szekrénye megérkezett, a mama Karcikát a nagy tükör előtt látta állni, a melyről egy fával méreteket készült venni. Szeliden a karjaiba vette, édes jó, neveletlen kölyöknek nevezte s aztán kijelentette a férjének, hogy, bonnenak kell a házhoz jönni. Nem sokba kerül s mindenestre okosabb lesz, mintha a kicsinyek a Lujza néni szekrényét eltörnék.

A bonne bejött a házba, de néhány nap mulva Strömbomnének iszonyú főfájása támadt, ledobta magáról a fűzőjét s úgy viselkedett, mint egy mártírno.

Hosszas kérdezősködésre megtudta Strömbom, hogy mi baja van: a szalon-szönyeg nagyon elült a Lujza néni szekrényétől. A fölötté lévő tükörhöz csak egy brüsszeli szönyeg gyöngéd színei illenek s egy ilyen szönyegnek az egész szobát be kell borítani.

Strömbom sóhajtozott, hogy mindössze két százhetvenöt korona megtakarított pénze van a



Értesitem a tisztelt közönséget, hogy a Neizer és Goldschmidt cég, mint társas cég megszűnt s én abból kilépve, Nagybeeskereken

**Fő-utca, Sindelés-téle házban, (nagy trafik volt helyiségében) egy teljesen újonnan berendezett ruhaüzletet nyitottam.**

Állandóan raktáron tartok igen nagy választékban, a legjobb minőségű teljesen megbizható új divatu és legjobb szabásu, mindenfajta férfi- és gyermeköltönyöket, felöltöket, téli kabátokat, szőrmével bélelt szövet és bőrkabátokat, utazó bundákat, külön nadrágot és divatmellényeket. A legújabb berlini és párisi divatu női felöltöket, paletot raglan, gyermek-felöltöket és gallérokat, ugyszintén a téli idényre a legújabb szőrmekabátokat és boákat, mindent a legjutányosabb szabott árak mellett. — Férfi-öltönyök elkészítését mérték után a legújabb angol divat szerint a legjutányosabb árak mellett elvállalom. Amidőn magamat nagybecsű jóindulatába ajánlom,

maradok számos megbízásokat kérve, kiváló tisztelettel

**Neizer Sándor.**

## HIREK.

### Tájékoztató.

A fürdő (telefon 118. sz.) minden nap reggel 6 órá-tól kezdve az urak részére nyitva van; hölgyek részére minden hétfő, szerda és pénteken déltől 3/45 óráig délután. Ugyanazon napokon este 5-től 7 óráig urak részére is Vidéki hölgyek részére minden nap délután gősfürdő. A kádfürdő reggeltől este 7-ig nyitva marad. Zuhanyfürdő minden nap délután.

Szeptember 10., 11. Megyei áll. vál. ülés.  
Szeptember 13. Közig. bizottság ülése.  
Szeptember 14. Rendkívüli megyei közgyűlés.  
Szeptember 25., 26., 27. A Magyar Földrajzi Társaság vándorgyűlése.

### Veni Sancte...

#### Az iskolai beíratások eredménye.

Az iskolákban immár elkészültek a beíratásokkal. A túlekedésnek vége s csak az apák zsebei konganak az ürességtől.

A szokásos „Veni Sancte” hangzik az iskolai év megindulással a templomokban s azután az ifjuság a tulzsfolt iskolák padjaiban szorong és tíz hónapig szedi magába a tudományt.

A kegyes tanítórend vezetése alatt álló nagybecskereki főgimnáziumban ma reggel volt a Veni Sancte. Az ifjuság a tanári karral élén misét hallgatott, amelyet Farkas Ignác mondott a rendház templomában s ezzel a hagyományos ünnepséggel kezdték meg az iskolai évet.

Ugyancsak ma volt a hálaadó istentisztelet a felső kereskedelmi iskola részére a római kath. plébánia-templomban, ahol a misét Lengyel István segédlelkész végezte.

A többi intézetekben holnap lesz a Veni Sancte.

Az iskolai esztendő megindulással azonban a legfigyelemreméltóbbak a számok. Azok a számok, amelyeket a beíratások eredménye ad. Még nem lehet végeredményről beszélni, mert néhány jelentkezőnek később is, de ezek már nem igen befolyásolják a beíratások eredményének mérlegét.

A beíratások számadatai igen tanulságosak és jellemzők. A tavalyi beíratások ilyenkorai eredményével szemben minden iskolában növekedett a beíratkozott tanulók száma. Az elemi iskolákban ugyan még nem érte el az eddig beíratott tanulók száma a tavalyit, de itt még sokan fog-nak jelentkezni s így bizonyos, hogy az elemi iskolákban is nagyobb lesz a növendékek száma, mint tavaly.

Ilyenformán konstatalhatni, hogy Nagybecskerek diákserege az idén is meglehetősen szaporodott, ami általános kulturális szempontból öröndetes dolog volna, de pedagógiai szempontból nem lehet nagyon örülni neki, mert az egyes osztályok tulzsfoltak s így a tanítás eredményére egy csöppet sem előnyösek.

gyermekük számára, de azért megvette a kívánt szőnyeget.

— Isteni — mondta másnap Nordlund kisasszony Strömboménak. — Mily csinos most a kis szalon. Még csak egy modern csillár hiányzik belőle, melynek metszett üvegjei visszatükröződnek a szép szekrény üvegjében.

Egy hét múlva egy ilyen csillár lógott le a Strömbomék plafondjáról. Hittelbe vették. Strömbom sok évig tanult esztétikát s valahányszor szalonjukba benézett, mindig összeráncolta a homlokát.

— Nem látod szivem, kérdezte egyszer nejétől — mennyire elűt régi butorunk a szép szőnyegtől?

Most már Strömbomné is látta. Egy ugrással férje ölében termett, átfonta nyakát s úgy kérte:

— Mily jó izlésed van neked!

Ügynököt kerítettek, váltót irtak alá, a konyha kiadásait megszorították a Lujza néni szekrényének meg volt az a gyönyörűsége, hogy illő környezetben látta magát.

Elmondjam-e, hogyan mentek lejjebb és lejjebb a lejtőn? Uj váltóik számát megnevezem? Hogyan butorozták be a többi szobákat, stb.

Elég annyit, hogy mamácska éppen a születésnapján lepte meg Strömbomot az ebédőben, mikor a guvernántot megcsókolta. Ahogy ennek híre ment, egyszerre tele volt vele a világ, hogy

El kell képzelnünk például, hogy miképpen foglalkozhatnak a gimnáziumban eredményesen a tanárok a II-ik osztályban hatvannyolc diákkal, a negyedikben pedig hatvanhárom diákkal. A második osztályban, ahol egész csomó szerb, román és német fiú van, a tanárok annyira sem jutnak, hogy valamennyi diákot egyszer magyarul végigolvastassák. És jaj a diákoknak. Aki egyszer akármilyen okból gyöngén felel, ha az egyébként jól tanul az egész évben is, az a véletlen felelete lesz az irányadó, mert többé a nagy tömegben nem kerülhet rá a sor. A tanárok pedig emellett huzhatják az igát s legjobb törekvésük, ambíciójuk mégis kárba vész. És mindez azért, mert itt sem akarnak parallel osztályt állítani. Üsse a kő a pedagógiát. A fő a spórolás. És ebben a szomorú országban egyedül csak a kulturán lehet büntetlenül spórolni.

Most pedig adjuk a beíratások eddigi eredményének számadatait, azzal a megjegyzéssel, hogy a záróban és a Messinger-intézetben még erősen folynak a beíratások s így azokról csak később számolhatunk be.

A beíratások eredménye az egyes iskolákban a következő:

A főgimnáziumban beíratkozott az I. osztályba 73, a II-ikba 68, a III-ikba 50, a IV-ikbe 63, az V-ikbe 26, a VI-ikba 13, a VII-ikbe 20, a VIII-ikba 17, összesen 330. Tavaly ilyenkor 319.

Az állami felső kereskedelmi iskolába: Az alsó osztályba 45, a középsőbe 45, a felsőbe 25, összesen 115. Tavaly ilyenkor 104.

Az állami polgári iskolába: az I. osztályba 94, a II-ikba 73, a III-ikba 70, a IV-ikbe 53, összesen 290. Tavaly 280.

A központi állami elemi iskolába: az I. osztályba 105, a II-ikba 129, a III-ikba 116, a IV-ikbe 171, az V-VI-ikba 105, összesen 626. Tavaly ilyenkor 758.

Az Eötvös-utcai állami elemi iskolába: Az I. fiú osztályba 28, az I. vegyes osztályba (fiúk és lányok együtt) 29, a II-ik fiú osztályba 38, a II. vegyes osztályba 33. A III-ik fiú osztályba 74, a III-IV-ik leányosztályba 34, a IV-ik fiú osztályba 51, összesen 284. Tavaly ilyenkor 312.

A Magyar-utcai állami elemi iskolában van eddig 145 tanuló.

— A központi választmány ülése, Nagybecskerek város központi választmánya tegnap délután dr. Perisics Zoltán polgármester elnöklésével ülést tartott, amelyen jelen voltak: Véghe Károly, dr. Annau Ernő, Szávics Sándor, dr. Klein Mór és Mattanovich György. A központi választmány a tegnapi ülésen véglegesen megállapította az országgyűlési képviselő választók 1910. évi állandó névjegyzékét.

— Ülés a városnál. Nagybecskerek város tanácsa ma délelőtt 11 órakor dr. Perisics Zoltán polgármester elnöklésével ülést tartott, amelyen folyó ügyeket intéztek el.

Strömbomék mily gazdagok. Az adóbizottság megkésztette Strömbomék adóját. A pap huszonöt koronát kért a kannibálok leányainak nevelésére. A szakácsné bérfelemelést követelt. A gazdag és gyermektelen János bácsi pedig ezt írta.

— Miután örömmel látom, hogy jó módba jutottatok s hogy házatok a legelőkelőbbek egyike a városban, tegnap megváltoztattam végrendeletemet s vagyonomat a hü cselédek menedék-helye javára ajándékoztam.

Végre Strömbom csődöt mondott. Butorzatát elárverezték s Lujza néni szekrényét hetvenöt koronáért vette meg a fiatal lelkész, aki ép akkor nősült.

Strömbom elment hozzá s így szólt:

— Vigyázzon kérem, mert ez a szekrény szerencsétlenséget hoz a házba.

A lelkész azonban égre meresztett szemekkel válaszolt:

— Aki az istent szereti, annak minden a javára válik.

Lujza néninél nagy kávétracs volt, mikor a Strömbomék tönkrementéről értesült. Össze-capta kezeit s így szólt:

— Így van az, mikor az emberek nem tudnak gazdálkodni. Mennyi mindenfélét kaptak a rokonoktól! Magam is ajándékoztam nekik egy szép, rendkívül nagy trumót!

A. Hjedensterne

Ugyancsak ma délelőtt tartott ülést az iparhatóság is, mely a következőknek adott újabb iparengedélyt: Jovcsics Szávanak sütőiparra, Ludwig Mátyásnak borbély mesterségre, Boity Mátyásnak szatócüzletre, Dojkovic Dojkónak és Stirbuny Zsivának kerti vetemények árusítására, Stitler Henrik borbélymesterségre, Krizsanov Milán hentesüzletre, Konkoly Samu pedig tűzifa elárúsítására nyert iparengedélyt.

— A honvédség köréből. A m. kir. honvédelmi miniszter, Nagylaki Rátz Jenőt, az itteni honvédszázalaj főhadnagyát, városunk szülöttét, Rátz Jakab volt megyei, jelenleg adóhivatali pénztáros fia, ki a m. kir. honvéd felsőbb tiszti tanfolyamot mint első kitüntetéssel végezte, a bécsi cs. és kir. hadiskolába vezényelte.

— A Földrajzi Társaság Nagybecskereken. A Magyar Földrajzi Társaság szeptember 25., 26., 27-ikén Nagybecskereken tartandó vándorgyűlésére a kulturegyesület már teljes erővel megindította az előkészítő munkát. Az egyesület kérvényt adott be a vármegye törvényhatóságához, hogy adományozzon 500 korona segélyt a vándorgyűlés körül fölmerülő költségek részben való fedezésére, úgy mint azt másutt szokták tenni a városok vagy a megyék ilyen kulturális ünnepi alkalommal. Főlkéri továbbá a kulturegyesület a város polgármesterét, hogy a kitűnő vendégek fogadásában a város is vegyen megfelelő módon részt.

A vándorgyűlés másodnapján, szeptember 26-ikán este Botka Béla főispán fényes teaestélyt rendez a vendégek tiszteletére.

A kulturegyesület igazgatósága szeptember 6-ikán délután fél 5 órakor a vármegyeház alispáni kistermében ülést tart, a melyen a különböző bizottságokat fogja megalakítani.

— Meteor szeptemberről. Meteor a kitűnő időjárás szeptember hónapról a következő jelentést közli: Szeptember újra változatos, hűvös, csapadékos időjárást kapunk, mely a 6-iki változás nap hatásköréig tart. Ezt követően állandóbb időt várhatunk, de 14-ike körül Jupiter befolyása alá kerülünk, ismét változatosá válik időjárásunk. A 16-17-iki változások napok meleg jellegűek, úgy hogy szeptember hónap közepé részé még elég kellemes napokat ígér, s inkább csak a 29. és 30-ik változások napok fenyegetnek kellemetlenebb befolyással s erősebb csapadékos idővel. Szeptember hó változások napjai: 1. 2. 3. 14. 16. 17. 18. 22. 29. és 30-ra esnek; melyek közül leg-erősebb hatásuk 1. 6. 14. 16. és 29-iki; 1-5-ös csapadékos és hűvös; 6-ika meleg; 14-iki viharos vagy esős; 16-iki meleg állandó; 29-iki hűvös, esős, szeles vagy viharos jelleggel.

— Felrobbantotta magát. Borzalmas módon vetett véget életének, mint Oravicáról jelentik, Klein József, az Osztrák Magyar Államvasut-társaság aninai építészeti felügyelője. Tegnapelőtt csütörtökön, Klein kora reggel kiment kertjébe és ott foglalatokodott. Hét óra tájban felesége és gyermekei óriási dőreje riadtak fel. Kisziettek a kertbe, ahol a család fejét, Klein Józsefet a robbanás által darabokra tépve találták. Klein régebbi idő óta buskomorságban szenvedett és egy elborult pillanatában öngyilkosságra határozta magát, amelyet aztán úgy hajtott végre, hogy egy dinamittölténnyel felrobbantotta magát. A szerencsétlen ember holt teste borzalmas látványt nyújtott; feje, karjai darabokra tépve heverték szanaszét. Klein negyvenkét éves volt és édesapja egy esztendővel ezelőtt szintén öngyilkosságot követett el.

— Kolerajedelemlé Nagyikindán. Nagyikindáról írják: Bachus Antal helybeli vasúti munkás néhány nap előtt megbetegedett s kezelő orvosa a mind rosszabbra forduló betegségben az ázsiai kolera tüneteit észlelte. Az eset nyomán riasztó hírek kerekedtek városunkban, hogy itt a kolera. Bachus Antal tegnap behalt kínos betegségébe s a rendőrség óvatosságból elrendelte, hogy a hullát boncolják fel. A boncolást tegnap reggel hat helybeli orvos végezte s eredményként mind a hat orvos egyértelműen megállapította, hogy Bachus Antal halálának oka bélhurut volt, melyet a magányos öreg munkásnál a rendetlen és hiányos táplálkozás okozott.

— Játék a fegyverrel. Végzetes, halálos kimeneteli szerencsétlenség történt tegnapelőtt Románszentmihály községben, amelynek a fegyverrel való könnyelmű játék volt az okozója. Egy tizenöt éves fiú apja vadászfegyverrel anyja szemeláttára véletlenül lelőtte cselédjüket, egy fiatal huszonegy éves lányt. Terzeov Jéfta, tizenöt éves románszentmihályi fiú ugyanis tegnap-



Nagy választék valódi angol  
paletók, esőköpenyek és vízmentes loden gallérokban  
LIPTAY DEZSŐ kalap- és férfidivat áruházában.

előtt delután anyjával egyedül volt otthon. A gyermek atyja távollétét arra használta fel, hogy előszedte töltött vadászfegyverét és avval kiment a mezőre, hogy szarkát löjjön. Kis idő múlva azonban hazajött anélkül, hogy valamit lött volna. Mikor hazaérkezett, anyja elakarta küldeni a boltba, de Terzeov Jęfta nem tett eleget anyja kérésének, hanem tovább játszadozott a fegyverrel. Erre Terzeovék cselédje, a huszonegy éves Potku Mária odament a fiúhoz, hogy elszedje tőle a fegyvert. Ebben a percben a puska elsült és az egész töltés a lány testébe hatolt, aki ott a helyszínén nyomban meghalt. A vizsgálatot megindították.

**Az anyakönyvi hivatalból.** A nagybecskereki anyakönyvi hivatalban legújabbán a következő bejelentések történtek:

**Házasságok:** Mélykúti József, rk. jár. utbiztos és Stefanovits Anna rk. — Kovacsévi Simon, gk. földbirtokos és Pyra Julianna gk. — Janczer Antal, rk. szabó és Kúvi Magdolna rk. — Tényi Lénárd, rk. eszmadia és Novák Vilma ág. ev. — Maráti István, rk. j. b. írnok és Kaiser Anna rk.

**Születések:** Kanász Viktória, rk. cseléd, fia. — Zsivkov Dóme, gk. földmives, leánya. — Janis Adolf, rk. p. ü. díjnok, fia. — Nedelykov István, rk. napszámos, fia. — Tuli Jakab, rk. kőmives, leánya. — Sztojsits János, gk. napszámos, leánya. — Csavajda Mária, rk. napszámosnő, leánya. — Podvin Julianna, rk. cseléd, fia. — Tószity György, gk. gyümölcsárú, 1 fiú 1 leány (ikrek). — Kollóth József, rk. villanymű könyvelő, fia. — Schneider János, rk. napszámos, fia. — Ferenczi Pál, rk. ispán, leánya. — Tandori Sándor, ref. postaszolga, leánya. — Veliszávyev Miklós, gk. napszámos, fia. — Róth János, rk. napszámos, leánya.

**Halálozások:** Tabacski Boszilka, gk. 3 éves, roncsoló toroklob. — Cserei Jolán, rk. 4 hónapos, gyermekaszály. — Kátyi Antal, rk. 39 éves napszámos, tüdővész. — Nesztorov Zsarkó, gk. 6 napos, tüdővész. — Özv. Stokker Jánosné, 77 éves, gyomorrák. — Sárity Tivadar, gk. 14 hónapos, bélsurut. — Móra Róza, rk. 13 hónapos, bélsurut. — Gardinovaeski János, gk. 73 éves napszámos, aggkór. — Ravics Dragolyub, gk. 2 éves, tüdővész. — Gruin Radivoj, gk. 11 hónapos, bélsurut.

**Sok évi megfigyelés.** Emésztési gyengeségek-nél és étvágyhiánynál, általában minden gyomor-bajnál a valódi „Moll-féle Seidlitz porok” bizonyultak a legsikeresebbeknek többi szerek fölött, mint gyomorerősítők és vértisztítók. Egy doboz ára 2 kor. Szétküldés naponta utánvétellel Moll A. gyógyszerész, cs. és kir. udvari szállító által Bécs, I., Tuchlauben 9. A vidéki gyógyszerárakban határozottan Moll A. készítménye kérendő az ő gyári jelvényével és aláírásával. (c)

**MUSCHONG-BUZIÁSPÜRDŐ**  
**BUZIÁSI PHÖNIX** ÁSVÁNYVIZ

Orvosilag ajánlva. Vese és hólyagbajoknál, a vesemedence idült hurutjainál, húgykő és főveny-képződésnél, a légutak és a kiválasztó szervek hurutos bántalmainál kitűnő hatásának bizonyult.

**Kapható a fölerakatokban:**  
**Fendler József cégnél Nagybecskerek**  
Ferenoz József-tér.  
Arak: 1/2 lit. „Phönix“-viz 32 fillér, 1/1 lit. „Phönix“-viz 44 fillér, palackonkint. (705-123)

**TÁVIRATOK**

**A politikai helyzet.**

**Lukács újabb missziója.**

Budapest, szept. 4. (A „Torontál” eredeti távirata.) Bécsi jelentés Lukács újabb missziójáról a következőket mondja: Lukács László volt pénzügyminisztert a király folyó hó 17-én külön kihallgatáson fogadja, ami arra enged következtetni, hogy ő felsége az ősi kibontakozás körül fontos szerepet szánt Lukács Lászlónak.

Ezzel a hírrel kapcsolatban a bécsi „Neue Freie Presse” hosszabb cikket közöl, amelyben többek között ezeket írja: Lukács László audienciája bizonyára meglepetést fog okozni a magyar politikusok körében, dacára annak, hogy a hír már nem egészen friss keletű s hogy az audiencia napja is már előre pontosan

meg volt állapítva. A „Neue Freie Presse” különben már annak idején is említette, hogy a Wekerle-kormánynak újból való kinevezésével Lukács László missziója még nincsen befejezve, sőt nemrégiben történt csak említés arról, hogy nem Wekerle Sándor miniszterelnök lesz az egyedüli politikus, a kit a felség a nagygyakorlatok-ról való visszaérkezése után audiencián fogadni fog. Nevezett lap értesülése szerint Wekerle Sándor miniszterelnök legközelebbi audienciája alkalmával jelentést fog tenni a királynak a magyar politikai helyzetről, majd előterjeszti javaslatait. Ha Wekerle javaslatai nem vezetnek a kibontakozásra, akkor a király újból megbízást fog adni Lukács Lászlónak, aki a függetlenségi pártból és a király bizalmi embereiből kormányt fog alakítani. Ha ez a terv se vezetne eredményre, akkor fel fogják osztalni a képviselőházat. Ha azonban a jelenlegi kormány javaslatai a kívánt eredményre vezetnek, úgy Lukács László audienciájának pusztán csak az a célja lesz, hogy ő felsége végleg felmentse Lukácsot missziója alól.

**Wekerle javaslatai.**

Budapest, szept. 4. (A „Torontál” eredeti távirata.) Egy másik bécsi jelentés Wekerle audienciájáról szólván, viszont azt mondja, hogy Wekerle javaslatai már előre elutasítottaknak tekinthetők, a mire vall az, hogy Lukács, a kire csak a Wekerle-féle javaslatok elutasítása után kerül sor, már régebben meg van hívva a királyhoz. A bécsi jelentés azt magyarázza, hogy ha a királynak szándéka lenne Wekerle előadásával komolyan foglalkozni, akkor bizonyára nem készítette volna elő azt a lépést, amely ismét Lukácsot állítja a helyzet élére. A bécsi magyarázat szerint a király tehát Wekerlét csak pro forma hallgatná meg és javaslatai felett azonnal napirendre térni készüli.

**Kossuth Ferenc hazajön.**

Budapest, szept. 4. (A „Torontál” eredeti távirata.) Mint Karlsbadból sürgönyzik Kossuth Ferenc kereskedelmi miniszter, aki az eddigi tervek szerint csak szeptember 8-án jött volna haza, már ma elutazott Karsbadból és holnap hazaérkezik Budapestre.

**A magyar hittantánítás.**

Budapest, szept. 4. (A „Torontál” ered. távirata.) Apponyi Albert gróf kultuszminiszter a Neue Freie Presse tudósítója előtt kijelentette, hogy hittantánítási rendelete egyáltalán nem sérti a nemzeti-ségek nyelvét és nem sérti a román egyházat sem, mert rendelete nem felekezeti iskolákra, hanem az állami iskolákra vonatkozik.

**A nemzetközi orvoskongresszus vége.**

Budapest, szept. 4. (A „Torontál” ered. távirata.) A nemzetközi orvosi kongresszus ma délelőtt tartotta zárülését a Vigadóban. Az ülésen dr. Grosz jelentést tett a pályadíjakról és a szakosztályok határozatairól, majd dr. Müller Kálmán főrendiházi tag, Bárczy István polgármester, Apponyi Albert gróf kultuszminiszter mondtak beszédet, végül pedig Müller Kálmán berekesztette a kongresszust. Most a kongresszus tagjai még különböző kirándulásokat tesznek az országban.

**Az osztrák válság.**

Budapest, szept. 4. (A „Torontál” eredeti táv.) Mint Bécsből jelentik, azok a kísérletek, melyeknek az a célja, hogy a cseh tartománygyűlés munkaképességét bizonyos mértékig lehetővé tegyék, hétfőn, szeptember hó 6-án veszik kezdetüket. Hír

szerint Bien erth báró osztrák miniszterelnöknek az a szándéka, hogy a konferencián résztvevő minden egyes politikussal külön is tárgyaljon, amelynek az az előnye lesz, hogy a németek és csehek közötti differenciákat nem kell a nyilvános konferencia elé terjeszteni. Beavatott helyeken nem valami nagy reménységgel tekintenek a konferencia elé s maguk a csehek és németek se biznak annak sikerében. Egy másik jelentés arról ad hírt, hogy Bien erth báró osztrák miniszterelnök tegnapelőtt hosszabbban tárgyalt Clam-Martinitz gróffal.

**Az északi sark felfedezése.**

Budapest, szept. 4. (A „Torontál” eredeti távirata.) Mint Koppenhágából sürgönyzik, dr. Cook, aki állítólag elérte és felfedezte az északi sarkot, ma délelőtt a „Hans Engade” nevű hajón odaérkezett. Az északi sark felfedezőjét óriási óvációkkal fogadták.

**Szerbiából.**

Budapest, szept. 4. (A „Torontál” eredeti távirata.) Mint Belgrádból sürgönyzik, a szerb politikusok körében általános a vélemény, hogy a koalíciónak nem szabad felbomlania. A szerb kormány lemondásának a jelentés szerint pusztán csak a Ribarac és Protic miniszterek között felmerült egyenetlenség volt az oka, a melyet egyes lapnyilatkozatokban igyekeznek most elsimítani. Hír szerint a koalíció fenntartására nézve kedvező kilátások vannak, de általános a vélemény, hogy a krízis a szkupstina összeülésekor ismét ki fog törni, mivel a radikális és nem radikális pártok között a kölcsönös bizalmatlanság a mostani válságos helyzetből kifolyólag csak növekedett.

**Pusztító ciklon Délolaszországban.**

Budapest, szept. 4. (A „Torontál” eredeti távirata.) Mint Rómából sürgönyzik, Cataniában a tengerparton borzasztó ciklon dühöngött. A ciklon különösen nagy pusztítást végzett Scorbiában, ahol száz házat rombadöntött. A romok alól eddig 4 halottat és 50 halálosan sebesült embert huztak ki.

**Határidő-üzlet.**

Budapest, szept. 4. (A nagybecskereki Lloyd-társulat távirata.) A mai tőzsdén déli záralkor a következő árakat jegyezték: Buza (októberre) . . . . . 27 04 — — Buza (áprilisra) . . . . . 27 34 — — Rózsa (októberre) . . . . . 19 04 — — Zab (októberre) . . . . . 14 58 — — Tengeri (októberre) . . . . . 14 26 — —

**Közgazdaság.**

A „Hermes” Magyar Általános Váltóüzlet R.-T. (Budapest) heti jelentése a tőzsdeforgalomról és a pénzpiacról.

Budapest, szeptember 2.

A külföldi értéktőzsdék, főleg azonban az amerikai piac rendkívüli szilárdsága folytán a budapesti értéktőzsde az elmúlt hét folyamán ugyancsak élénk üzlet mellett nagyon szilárd irányzatot követett.

A vas- és bányáipar javulása Németországban a helyzetnek rendkívüli kedvező megítélésére vezetett, ami viszont a berlini tőzsdén az elmúlt hét folyamán nagy housesomozalmat eredményezett. Ha nem is oly nagy mértékben, mint a berlini tőzsdén, nálunk is az összes árfolyamoknak lényeges szilárdulása volt észlelhető. Előtérben állottak természetesen az internacionális értékek, főleg a két hitel részvény, melyek közül az osztrák hitel részvény 665-ig, míg a magyar hitel részvény 769.50-ig emelkedett.

Élénk kereslet tárgyát képezték továbbá a déli vasut részvények, németországi nagyobb vásárlásokra, és ezen részvények árfolyama a 126-os árfolyamot is elérte.

A rimamuranyi vasmű részvényei az ismert érdekesportok nagyobb vásárlásaira szintén szil-

**KÖLCSÖNKÉP ADUNK VEVŐINKNEK**  
DIVATOS UJ KÉZIMUNKA-MINTÁKAT 2 NAPRA, 10 FILLÉRÉRT DARABONKÉNT.  
**BENÓ TESTVÉREK (EZELŐTT KOKITS A. F.) NAGYBECSKEREK.**

lárd irányzatot követtek, és nagy forgalom mellett a 618-as árfolyam is előfordult.

A helyi értékek közül nagy érdeklődés mutatkozott főleg a budapesti közlekedési vállalatok részvényei iránt, a közúti vaspálya részvényei 588-on, a városi villamos vasút részvényei pedig 287. árfolyamon zárulnak. Meg kell emlékeznünk ugyancsak a közlekedési vállalatok részvényei között a magyar vasúti forgalmi részvényekről, melyeknek árfolyama az elmúlt hét folyamán 379-ről 390-re emelkedett, a vállalat kedvező üzletmenetének hírére.

A mindvégig mutatkozó kedvező hangulat lényegesen hozzájárult a forgalom fejlődéséhez és látás mutatkozik arra, hogy amennyiben a legközelebbi jövőben ismét aktuálissá váló politikai kérdések sima megoldást nyernek, nagy gazdasági fellendülésnek nézünk elébe, annál is inkább, minthogy a több ízben említett kedvező pénzügyi viszonyok továbbra is módot nyújtanak a vállalkozási kedv felkeltésére.

#### Ingatlanok forgalma.

Nagybecskerek város területén 1909. évi augusztus 20-tól 1909. évi szept. hó 3-ig terjedő időszakban a következő ingatlanváltás történt: Gyurakov Gája tulajdonát képező 5 hold 697 □-öl szántót megvette Raczkov Zsiva 6902 koronáért.

#### Piaci árak.

Hivatalosan feljegyeztek a Nagybecskereken 1909. évi szept. hó 3-án megtartott heti vásár alkalmával:

buzza	50 kgr.	13:10 korona
kétszeres	"	9—
rozs	"	8:70
árpa	"	6:50
zab	"	6:50
kukorica	"	7:20
repece	"	7:80
széna I.	"	7—
" II.	"	6—
szalma I.	"	5—
" II.	"	5—
burgonya 1 kgr.	"	—10
disznóhus I.	"	1:80
" II.	"	1:70
marhahús I. 1 kgr.	"	1:20
" II.	"	1:12
borjúhús I.	"	1:52
" II.	"	1:40
juhús	"	1:04
zsír	"	1:60

#### Szerkesztői üzenetek.

R. E. Az alkalomhoz mértén sorát ejtjük.

B. G. (Ozora.) A reklámnak közöltét fejtejtését magunk sem helyeseljük, de a beküldött formában nem lehet szóvá tenni. Fölháborodása kétségtelenül érthető, de tul meggy a mértéken. Valamely más, higgadtabb formában kell a dologgal foglalkozni.

S. T. (Virág.) Nem közölhetjük.

Felelős szerkesztő: SOMFAI JÁNOS.

#### Nyilttér.

K rovát alatt közölttekért nem vállal felelősséget a szerk).

Eljegyzési Lakodalmi Damast Eolienne  
**Selyem**  
 Seidenfabrikt. Henneberg in Zürich.  
 48/2—8.8

**Serravallo**  
 kina bora vassal.  
 A bécsi 1906. évi egészségügyi kiállításon állami díjjal és aranyéremmel kitüntetve.  
 Erőjavító szer: gyöngékedők, vérszegények és lábadozó betegek számára.  
 Etvágygerjesztő, idegerősítő, vérjavító szer.  
 Kétféle ízű. Több mint 6000 orvosi elismerés.  
 I. SERRAVALLO, cs és kir. udv. szállító Triest-Barcola.  
 Kapható minden gyógyszerárban. 1/2 literes palack K. 2.60, 1 literes palack K. 4.80

## LAEHNE-FÉLE

### TAN- és NEVELŐINTÉZET, SOPRON.

Elemi iskolával, 8 osztályu nyilvános főgimnáziummal és reáliskolával.

A nyilvános gimnázium érettségi vizsgálati joggal bír.

Egyéni tanítás és nevelés. Lelkiismeretes és szigorú felügyelet. Önálló munkára való szoktatás. Modern nyelvek és mindenféle sport ápolása.

Uj növendékek már augusztus hóban is felvétetnek. Prospektussal és mindennemű felvilágosítással készségesen szolgál

726—8.7

az igazgatóság.

2988 tkvi szám, 1909.

802—11

#### Árverési hirdetmény kivonata.

A perlaszi kir. járásbíróóság, mint tkvi hatóság az előterjesztett kérelem folytán dr. Handler Lázár nagybecskereki ügyvéd által képviselt Friedmann Alfréd nagybecskereki kereskedő javára 397 kor. 90 fill. tőke, ennek 1908. évi augusztus hó 20-tól járó 6% kamatai, 58 kor. 40 fill. már megállapított, 22 kor. 75 fill. jelenlegi s a még felmerülendő költségek kielégítése végett az 1881: CLX. t.-c. 114. §-a alapján és 146. §-a értelmében Pavlovits Markó tomaseváci lakos ellen az ezen kir. jár.-bíróóság területén, Tomasevác község határában fekvő és a tomaseváci 2655. sz. tljkvben foglalt:

1. 2 d. 21. hrszámú 1<sup>800</sup> h. I. oszt. szántóra egészben 590 kor. ;  
 a tomaseváci 2916. sz. tljkvben felvett:  
 2. 113. sz. ház és 800 □-öl házhely 1/2 jutalékára 280 kor. ;

3. hrsz. nélküli 100 □-öl kert 1/2 jutalékára 16 kor. kikiáltási árban az árverést elrendeli, s azt, valamint a megállapított feltételeket ezennel közhírré teszi.

A nyilvános árverés Tomasevác községében folyó évi szeptember 29-ik napjának d. e. 9 órájkor fog megtartatni a következő ugy a tkvi hivatalban, mint Tomasevác s szomszédos községében kifüggesztett s megtekinthető feltét. mellett.

1. Kikiáltási ár a becsár.  
 2. Ezen árverésen a fenti ingatlanok a kikiáltási ár 2/3-nál alacsonyabb áron az árverésen nem fognak eladatni.

3. Árverezni szándékozók, kivéve a kincstárt, tartoznak az ingatlan kikiáltási árának 10%-át (1908: LXI. t.-c. 21. §.) készpénzben vagy óvadékképes értékpapírokban a kiküldött kezéhez letenni s a vevő azt a vételár megfelelő %-ig kiegészíteni.

4. Vevő köteles a vételárt 3 egyenlő részletben és pedig az elsőt az árverés jogerőre emelkedésétől számított 15 nap alatt, a másodikat szintén ugyanazon időtől számított 30 nap alatt és a harmadikat szintén

tén azon naptól számított 45 nap alatt, minden egyes vételári részlet után s az árverés napjától számítandó 5% kamatokkal együtt az antalfalvai kir. adóhivatalnál lefizetni.

A bánatpénz az utolsó részletbe fog beszámíttatni.

5. Vevő köteles az eladott ingatlant terhelő s az árverés napjától esedékes adókat és illetekeket vezetni, az ingatlan birtokába az árverés jogerőre emelkedésekor lép.

Perlaszon, 1909. évi május hó 18-ik napján, a kir. járásbíróóság, mint tkvi hatóságnál.

Cziróni Gyula,  
 kir. járásbíró.

1077/1909. szám.

#### Árlejtési hirdetmény.

Torontálalmás községe a község belterületén

### két mélykutat

szándékozik furatni.

Ezen célból f. évi szeptember hó 16-án d. u. 2 órakor Torontálalmás községében árlejtést tart. Nyílt és zárt írásbeli ajánlatok is elfogadhatók.

Az összes anyagot vállalkozó szállítja. A feltételek a községjegyzői hivatalban a hivatalos órák alatt megtekinthetők.

Torontálalmás, 1909. szeptember 2-án.

813—2.1

Községi előljáráóság.

**Eladó.**

Nagybecskereken a Rózsa-szálloda kávéházi berendezése

u. m.: prima Seifert-féle billiárdok, márványsztalok, csillárok, kassza, ajtók, ablakok stb. eladók.

Bővebb felvilágosítás ugyanott.

816—1.1

16815. kig. szám 1909.

817—1.1

## Hirdetés.

Nagybecskerek rendezett tanácsu város közjóvedelmi, gimnáziumi, kövezetvám, rakpartvám, tisztii nyugdíj és villamműpénztárának 1908. évi számadása a mai naptól számítva 15 napon át azzal tétetik ki közszemlére, hogy ezen idő alatt a városi számvevősnél megtekinthető.

Nagybecskerek, 1909. évi szeptember hó 4-dikén.  
 Dr. Perisics Zoltán,  
 polgármester.

## PEST-SZÁLLODA Nagybecskereken.

Telefon 148. sz. (Posta-épület mellett.) Telefon 148. sz.

Van szerencsém értesíteni a nagyérdemű közönséget, hogy a Pest-szállodát átvettem, ujonnan átalakítottam és a közönség kényelmére berendeztem.

Kitünő konyhát tartok. Ebéd és vacsorát havi fizetésre adok. Mindig friss pilseni sör. Valódi tiszta borok. — Tiszta és mérsékelt árban vendégszobák rendelkezésre állanak. — Kényelmes sör-csarnok. — Kávéház. — Kocsiszin.

A nagyérdemű közönség szives pártfogását kéri

kiváló tisztelettel:

Gaál István,  
 szállodás.

642—10.6

## KRONSTEINER KÁROLY

tartós és kiváló mész.

façade-festékei 50 színárnyalatban, kg.-kint 24 fillértől felebb.

Évtizedek óta elismerve és minden utánczást messze túlhalad. Egyedül ajánlható festőanyag már festett façadeoknál.

(394—12.11)

KRONSTEINER KÁROLY, WIEN, III., Hauptstrasse 120.

## Emailfaçade-festék

mosható, egyszeri átfestésnél is teljesen fed. emailkemény, a lapfestés felesleges, pusztán hideg vízzel felkeverve is már használható, artiss. reptikus, méregmentes. Ideális festék belső helyiségek, faépítmények, színek, pavilonok és kerítések festésére.

Kapható minden színárnyalatban. Költség 5 f. négyszögű tükint

## Torontálvármegye alispánja.

23.277/909. szám.

# Árlejtési hirdetmény.

Torontálvármegyében a beruházásokról szóló 1904. évi XIV. t.-c. alapján

## kiepítendő valkány—zentai trvh. közut

9-450—19-3168 km.-szakaszában szükséges és alább részletesen felsorolt anyagok és munkák biztosítása céljából a nagybecskereki magy. kir. államépítészeti hivatal helyiségében 1909. évi szeptember hó 21-én délelőtt 11 órájára versenytárgyalást hirdetek, melyre a vállalkozni szándékozók a következő adatok közlése mellett hívom meg:

1. 3561-81 m<sup>3</sup> terméskő (mintegy 1000 kgr. pro m<sup>2</sup> törési határértékű szilárdságu és fagyálló kőzetből) utalap részére a feladó állomáson waggonba rakva.

2. 2458-50 m<sup>3</sup> zuzott kavics (mintegy 2000 kgr. pro m<sup>2</sup> törési határértékű szilárdsággal bíró fagyálló kőzetből) a feltételeknek megfelelően aprózva a feladó állomáson waggonba rakva.

3. 245-85 m<sup>3</sup> rostált tiszta zuzalék vagy perjamosi kavicsos homok, a feladó állomáson waggonba rakva, vagy az utpadkára kiszállítva és ott egyköbméteres halmokban átadva.

4. 431-78 m<sup>3</sup> közönséges, de tiszta homok az utpadkára kifuvarozva és ott szabályszerűen felhalmozva.

5. 24837 m<sup>2</sup> alapszekrénykiemelés (ugy amint az a költségvetésben elő van írva)

6. 24585 m<sup>2</sup> utalaprakás (anyagok hozzáadása nélkül).

7. 252 m<sup>3</sup> terméskőburkolat (anyagok hozzáadása nélkül).

8. 17.25 m<sup>3</sup> betontest készítése betoncsövekhez az összes anyagok hozzáadásával.

9. 80 drb. szabványos tölgyfa-kerékvető.

9a. 150 fm. szabványos tölgyfa-korlát.

10. A köanyagoknak (összesen 6265-36 m<sup>3</sup>) a vasuti kocsikból lerakása a vármegye által bérelt vasuti lerakóhelyre.

11. A köanyagoknak — terméskő, kavics és zuzalék, összesen 6265-35 m<sup>3</sup> — a vasuti lerakóhelyről a kiépítendő utszakaszra való kifuvarozása és ott szabványos garmadákban való összerakása.

Ajánlkozni lehet külön-külön az 1., 2., 3., 4., 8., 9., 9a. és 11. tétel alatti munkálatokra, illetve szállításokra.

Az 5., 6. és 7. tétel alatt felsorolt utszekrénykiemelés, utalaprakás és terméskőburkolati munkálatok (cyklopsburkolat) elválaszthatatlan munkacsoportot képeznek.

A versenyezni óhajtok felhivatnak, hogy vonatkozó szabályszerűen kiállított, pecséttel lezárt sértetlen borítékban elhelyezett ajánlataikat „Torontálvármegye alispánjának” címezve „Ajánlat a valkány—zentai trvh. közut 9-450—19-3168 km.-szakaszának építési munkálataira” felirattal ellátva, a kitűzött nap délelőtt 10 órájáig a nagybecskereki m. kir. államépítészeti hivatalhoz annál is inkább igyekezzenek beadni, mivel a később érkezett vagy távirati uton tett ajánlatok tárgyalatni nem fognak.

Minden ajánlathoz az ajánlati végösszeg után számítandó és bármely torontál-megyei m. kir. adóhivatalnál letett 5%-nyi bánatpénzről szóló adóhiv. nyugtát kell csatolni.

Az 1., 2., 3. és 4. tétel alattiakhoz benyújtott ajánlatokhoz mintakövek, illetve mintahomok csatolandók.

Megjegyeztetik, hogy a kő, kavics és zuzalék szállítására vonatkozó ajánlat meg-tételénél figyelembe veendő azon körülmény, hogy vállalkozó a köanyagokat legalább 40 kocsiból álló 400 tonna rakományu zárt vonatokban köteles szállítani.

A beérkezett ajánlatok felett a kereskedelemügyi m. kir. miniszter ur (60 nap alatt) fog dönteni, mely ideig ajánlattevők ajánlataikkal kötelezettségben maradnak.

Kereskedelemügyi miniszter ur fentartja magának a jogot, hogy a beérkezett ajánlatok között — az árakra való tekintet nélkül — szabadon választhasson vagy az összes ajánlatoktól eltekinthessen.

A szóban forgó munkálatokra vonatkozó műszaki műveletek, valamint az összes feltételek a nagybecskereki m. kir. államépítészeti hivatalnál a rendes hivatali órák-ban megtekinthetők.

Nagybecskereken, 1909. évi augusztus hó 21-én.

Az alispán helyett:

**Vinczehidý,**  
főjegyző.

777—3.3

Hirdetéseket legjutányosabb árban közöl a „Torontál” kiadóhivatala.

## MESSINGER KAROLIN-FÉLE LEÁNYNEVELŐ-INTÉZET NAGYBECSKEREKEN.

A 6 év óta fennálló és a vallás- és közoktatásügyi miniszter által nyilvánossági joggal felruházott Messinger-féle leánynevelőintézet a legmesszebb menő igényeket is kielégítő ujonnan épített intézeti épületében a jövő tanév kezdetével

### női háztartási és gazdasági tanfolyamot

nyit, melynek célja a női élethivatásának megfelelő gyakorlati kiképzésben részesíteni és emellett a női munkák rendszeres tanításával a nők keresetképességét fokozni.

A leánynevelőintézet tagozatai:

1. 4 osztályú elemi iskola.
2. 4 osztályú polgári leányiskola.
3. 1 évfolyamu kereskedelmi irányú továbbképző tanfolyam.
4. 2 évfolyamu háztartási tanfolyam, amely áll: a) főző iskolából, b) fehérvarró osztályból, c) felsőruhavarró osztályból, d) divatúru cikkek készítésére rendezett rendkívüli tanfolyamokból.

**GONDOS NEVELÉS.**

**MODERN INTERNÁTUS.**

Bővebbet az értesítők, melyeket kívánságra szívesen küld

A MESSINGER KAROLIN-FÉLE LEÁNYNEVELŐ-INTÉZET IGAZGATÓSÁGA.

## MOLL-FÉLE SEIDLITZ-POR

Csak akkor valódiak, ha mindegyik dohoz Moll A. védjegyét és aláírását tünteti fel.

A Moll A.-féle Seidlitz-porok tartós gyógyhatása a legmakacsabb gyomor és altestbántalmak, gyomorgörcs és gyomorhív, rögzült székrekedés, májbántalom, vértelenség, aranyér és a legkülönbözőbb női betegségek ellen a legbizalmasabb és legbizonyosabb, leggyorsabb és legbizonyosabb szer.

Ára egy lepecsételt eredeti doboznak K. 2.—  
Hamisítások törvényileg feyittettek.

## MOLL-FÉLE SÓSBORSZESZ

csak akkor valódi, ha mindegyik üveg Moll A. „A Moll” feliratu ónozáttal van zárva.

Moll féle sósborszesz nevezetesen mint fájdalom csillapító hatású szer közönséges, csúsz és meghűlés egyéb következményeinél legismertebb népszerű.

Egy ónozott eredeti üveg ára 2 korona.

5 - 75.36 Főzetkúldés

Moll A. gyógyszerész cs. és kir. udvari szállító által

Bécs, I., Tuchlauben 9 szám

Vidéki megrendelések naponta postautánvét melletti teljesítetnek  
A raktárban tessék határozottan MOLL A. aláírással és védjegyvel ellátott készítményeket kérni

## Weinberger K.

a Torontai Cipőgyár  
egyedüli raktára.



**Ajánlja az iskolai időnyre**  
jó minőségű gyermekcipőit jutányos szabott árban.

Intézetek árkedvezményben részesülnek.

**Javitások**

nagyon gyorsan  
eszközöltetnek.

779 - 8.6

## ÚJ VÁLLALAT!

Tisztelt Cim!

Van szerencsénk beesés tudomására adni, hogy mi folyó év augusztus hó 1-től kezdve egy üdvös bérletet nyitottunk és pedig villamos szobacsengőtyük működésének épségbeni tartásáról.

A bérlet a következőkből áll:

Minden egyes szoba vagy mellékhelyiség után egy egész évre 1 (egy) korona díj fizetendő. Lakások, melyek 8 szobán felül rendelkeznek, továbbá középületek városokban és községekben, nemkülönben a háztelofonok jókarbantartása külön megállapodás tárgyát képezik. A díj negyedévenként előre fizetendő.

Ezen fizetéssel szemben mi szavatolunk a jó működéséért.

Az anyagot, ugymint: szálmíáksó, horgany, szénszorító, szén (de huzal nélkül), mi szolgáltatjuk díjmentesen a bérlet fejében. Azonban, ahol a bérlet kezdetén pótlás szükségeltetnek — mert csakis használható állapotban levő csengők vétetnek át — mi az ilyen hiányos villamos szobacsengőkhöz a szükségeltető anyagokat gyári áron szállítjuk csekély munkadíj felszámítása mellett (csakis évi előfizetőknek); végül új bevezetéseket is eszközölünk.

Kiváló tisztelettel

**KINDL F. és TÁRSA,**

az állami elemi iskola épületében, a vármegyezházával szemben

Telefon 139. sz.

768-10.4

Telefon 139. sz.

## ÚJ VÁLLALAT!

— 4 állami érem,  
22 első kitüntetés.

— Különleges  
gyártmányok —

„Pei” mosható email  
festék, mázó  
lásra készen,  
falra, fára, vasra

**Bessemerfesték**  
rozsdavédő, vihar-  
álló vasmázolat ::

**BAZALTFESTÉK**

viharálló és mosható, homlokzatok és  
belső helyiségek meszelésére.

Kosárbutorománc, kádrománc, padlólak stb. stb.

Mintamásolat, szinkártya ingyen és bérmentve.

728-10.8



## Kiadó üzlethelyiség

A Hunyady-(fő)-utcán levő  
volt Muncsics-féle házban  
egy a Fő-utczára nyíló,

**tágas üzlethelyiség  
egy kis lakással**

(esetleg lakás nélkül) ::  
azonnal kiadó. — Bővebbet

**MAYER HENRIKNÉL.**

## Hirdetmény.

A vb. Tyoszyty Koszta csödtömegéhez  
tartozó,

Nagybecskereken a Temesvári-utczában levő  
**1511. öi. számú ház**

folyó évi szeptember hó 14-ikén

a nagybecskereki kir. törvényszék árverési  
termében nyilvános bi-oi árverésen eladatik.

Felvilágosítások alulirotnál kaphatók.

**Dr. Handler Lázár,**  
tömeggondnok.

801-3.2

## Előleges tánciskola jelentés.

Katz Sándor okl. tánc-  
tanár október első felében

**táncanfolyamot nyit.**

Jelentkezni beiratkozás  
céljából már most lehet  
Fendler József ur. üzletében.

812-3.1

Szerbelemér község tulajdonát képező  
1 darab kiselezített

**tenyészbika és 2 kan**

1909. szept. 14-én d. e. 9 óraker

nyilvános árverésen eladni fog.

Szerbelemér, 1909. évi szeptember  
hó 2-dikán.

814-2.1

Előjáróság.

1909. évi május hó 1-étől állandóan kapható!  
Magyar forrás. **Hugyhajtó és hugysavoldó** Magyar forrás.

## SZULTÁN-FORRÁS

Nagyon kellemes, tiszta ízű, szénsavban gazdag, dus Lithion-tartalmu  
ásványvíz.

### Gyógyító és üdítő ital.

Dus Lithion-tartalma következtében sikerrel alkalmazható vese-, hugykő- és hólyagbajok ese-  
tében, továbbá a légző- és emésztő-szervek hurutos bajainak gyógyítására.

**SZULTÁN Lithion-gyógyforrás-vállalat.**

Kutkezelőség és központi iroda: **EPERJES.** Igazgatóság: **BUDAPEST, VI., Ferenc Jó-  
zsef-rakpart 22.** — Kapható már külföldön is a következő városokban: Brüsszelben, Páris,  
London, Newyork, Ostendében.

Telefon Eperjesen: 74.

Telefon Budapesten 111-93

Főraktár Nagybecskereken: **Ro'sa Béla** fűszerkereskedésében és azon-  
kívül mindenütt kapható.

703-100.87